T091 ATĐ 3 (08) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q8-Tạp Uẩn-Luận về Thế Đệ Nhất Pháp

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 8

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 8

THEÁ ÑEÄ NHAÁT PHAÙP (Phaàn 7)

Hai möôi caâu naøy, Taùt-ca-da kieán (thaân kieán) coù maáy Ngaõ kieán, coù maáy Ngaõ sôû kieán? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra luaän naøy? Ñaùp: Vì caàn phaûi phaân bieät roõ raøng nghóa lyù trong kinh, nghóa laø trong caùc kinh, Ñöùc Phaät noùi coù hai möôi caâu veà Taùt-ca-da kieán. Toân giaû Xaù-lôïi-töû ôû trong kinh Trì Duï, hay toùm taét phaân bieät veà hai möôi caâu Taùt-ca-da kieán naøy, nhöng cuõng chöa noùi maáy laø Ngaõ kieán, maáy laø Ngaõ sôû kieán. Kinh aáy laø nôi nöông töïa caên baûn cuûa luaän naøy, trong kinh aáy chöa noùi, thì nay caàn phaûi noùi veà ñieàu ñoù, cho neân soaïn ra luaän naøy. Laïi nöõa, vì ngaên chaën caùc toâng chæ khaùc maø hieån baøy veà nghóa chính xaùc, nghóa laø ñöa ra thí duï giaûi thích nhö vaäy: Taùt-ca-da kieán khoâng thaät coù sôû duyeân. Ñieàu aáy noùi nhö vaäy: Taùt-ca-da kieán phaân bieät chaáp vaøo Ngaõ vaø Ngaõ sôû, ôû trong nghóa thuø thaéng thì khoâng coù Ngaõ vaø Ngaõ sôû. Nhö ngöôøi thaáy sôïi daây cho laø con raén, thaáy caây coät cho laø ngöôøi ñöùng..., ôû ñaây cuõng nhö vaäy voán laø khoâng coù sôû duyeân. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy, bieåu hieän roõ raøng kieán naøy thaät söï coù sôû duyeân, cho neân soaïn ra luaän naøy. Hoûi: ÔÛ trong nghóa thuø thaéng khoâng coù Ngaõ vaø Ngaõ sôû, taïi sao kieán naøy thaät söï coù sôû duyeân? Ñaùp: Taùt-ca-da kieán duyeân vôùi naêm Thuû uaån maø chaáp laø Ngaõ vaø Ngaõ sôû, nhö duyeân vôùi sôïi daây-caây coät maø noùi laø con raén-ngöôøi ñöùng, haønh töôùng ñieân ñaûo chaúng phaûi laø khoâng coù sôû duyeân, bôûi vì naêm Thuû uaån laø thaät coù. Hoûi: Hai möôi caâu veà Taùt-ca-da kieán naøy, maáy laø Ngaõ kieán, maáy laø Ngaõ sôû kieán? Ñaùp: Naêm Ngaõ kieán, ñoù laø Ñaúng tuøy quaùn Saéc laø Ngaõ, Thoï-Töôûng-

Haønh-Thöùc laø Ngaõ. Möôøi laêm Ngaõ sôû kieán, ñoù laø Ñaúng tuøy quaùn Ngaõ coù Saéc, Saéc laø Ngaõ sôû, Ngaõ ôû trong Saéc; Ngaõ coù Thoï-Töôûng-Haønh-Thöùc,

Thoï-Töôûng-Haønh-Thöùc laø Ngaõ sôû, Ngaõ ôû trong Thoï-Töôûng-Haønh- Thöùc. Hoûi: Nhö haønh töôùng cuûa Ngaõ kieán, duyeân vôùi naêm Thuû uaån, coù haønh töôùng cuûa naêm Ngaõ sôû kieán, duyeân vôùi naêm Thuû uaån cuõng phaûi coù naêm, taïi sao noùi laø möôøi laêm? Ñaùp: Haønh töôùng cuûa Ngaõ kieán, duyeân vôùi naêm Thuû uaån khoâng coù sai bieät, maø chæ coù naêm loaïi; haønh töôùng cuûa Ngaõ sôû kieán, duyeân vôùi naêm Thuû uaån coù sai bieät, cho neân coù möôøi laêm loaïi, nghóa laø Ngaõ vaø chuùng sinh coù ñuû ôû moãi neân uaån, ñeàu coù ba loaïi töôùng sai bieät. Nhöng Taùt-ca-da kieán naøy, hoaëc neân noùi laø neân, ñoù laø Taùt-ca-da kieán trong naêm kieán. Hoaëc neân noùi laø hai, ñoù laø haønh töôùng sai bieät cuûa Ngaõ vaø Ngaõ sôû, noùi laø Ngaõ kieán vaø Ngaõ sôû kieán. Hoaëc neân noùi laø ba, ñoù laø söï khaùc bieät cuûa ba coõi Duïc-Saéc vaø Voâ saéc. Hoaëc neân noùi laø naêm, ñoù laø duyeân vôùi naêm uaån maø coù sai bieät. Hoaëc neân noùi laø saùu, ñoù laø ôû ba coõi ñeàu coù Ngaõ kieán vaø Ngaõ sôû kieán. Hoaëc neân noùi laø chín, ñoù laø töø coõi Duïc cho ñeán Phi töôûng phi phi töôûng xöù, voán laø chín ñòa khaùc bieät. Hoaëc neân noùi laø möôøi, ñoù laø duyeân vôùi naêm uaån ñeàu coù Ngaõ kieán vaø Ngaõ sôû kieán. Hoaëc neân noùi laø möôøi hai, ñoù laø duyeân vôùi möôøi hai xöù maø coù sai bieät. Hoaëc neân noùi laø möôøi taùm, ñoù laø ôû chín ñòa ñeàu coù Ngaõ kieán vaø Ngaõ sôû kieán, laïi duyeân vôùi möôøi taùm giôùi maø coù sai bieät. Hoaëc neân noùi laø hai möôi, ñoù laø phaân bieät duyeân vôùi uaån, Ngaõ voán coù haønh töôùng sai bieät, khoâng phaân bieät xöù ñaõ khôûi leân, nhö Ñaúng tuøy quaùn, Saéc laø Ngaõ-Ngaõ coù Saéc, Saéc laø Ngaõ sôû, Ngaõ ôû trong Saéc, Thoï-Töôûng-Haønh-thöùc cuõng nhö vaäy; naêm uaån ñeàu coù boán cho neân coù hai möôi loaïi. Hoaëc neân noùi laø hai möôi boán, ñoù laø duyeân vôùi möôøi hai xöù, ñeàu coù Ngaõ kieán vaø Ngaõ sôû kieán. Hoaëc neân noùi laø ba möôi saùu, ñoù laø duyeân vôùi möôøi taùm giôùi, ñeàu coù Ngaõ kieán vaø Ngaõ sôû kieán. Hoaëc neân noùi laø boán möôi taùm, ñoù laø phaân bieät duyeân vôùi xöù, Ngaõ voán coù haønh töôùng sai bieät, khoâng phaân bieät xöù ñaõ khôûi leân, nhö Ñaúng tuøy quaùn, Nhaõn xöù laø Ngaõ-Ngaõ coù Nhaõn xöù, Nhaõn xöù laø Ngaõ sôû, Ngaõ ôû trong Nhaõn xöù, möôøi neân xöù coøn laïi cuõng nhö vaäy; möôøi hai xöù ñeàu laø boán cho neân coù boán möôi taùm loaïi. Hoaëc neân noùi laø saùu möôi laêm, ñoù laø phaân bieät duyeân vôùi uaån, Ngaõ voán coù haønh töôùng sai bieät, cuõng phaân bieät xöù ñaõ khôûi leân, nhö Ñaúng tuøy quaùn, Saéc laø Ngaõ-Thoï laø Ngaõ, anh laïc laø Ngaõ, ñoàng boäc laø ñoà duøng cuûa Ngaõ; nhö Thoï coù ba loaïi, Töôûng-Haønh-Thöùc cuõng nhö vaäy, boán laàn ba laø möôøi hai goäp vôùi quaùn Saéc laø Ngaõ, taát caû coù möôøi ba nhö quaùn Saéc laø Ngaõ coù

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 8 128

möôøi ba loaïi, Thoï-Töôûng-Haønh-Thöùc cuõng nhö vaäy, naêm loaïi möôøi ba thaønh ra saùu möôi laêm. Hoaëc neân noùi laø baûy möôi hai, ñoù laø phaân bieät duyeân vôùi Giôùi, Ngaõ voán coù haønh töôùng sai bieät, khoâng phaân bieät xöù ñaõ khôûi leân, nhö Ñaúng tuøy quaùn, Nhaõn giôùi laø Ngaõ- Ngaõ coù Nhaõn giôùi, Nhaõn giôùi laø Ngaõ sôû, Ngaõ ôû trong Nhaõn giôùi, möôøi baûy Giôùi coøn laïi cuõng nhö vaäy; möôøi taùm Giôùi ñeàu laø boán cho neân baûy möôi hai loaïi. Hoaëc

neân noùi laø boán traêm leû taùm, ñoù laø phaân bieät duyeân vôùi xöù, Ngaõ voán coù haønh töôùng sai bieät, cuõng phaân bieät xöù ñaõ khôûi, nhö Ñaúng tuøy quaùn, Nhaõn xöù laø Ngaõ, Saéc xöù laø Ngaõ, anh laïc laø Ngaõ, ñoàng boäc laø ñoà duøng cuûa Ngaõ; nhö Saéc xöù coù ba loaïi, möôøi Xöù coøn laïi cuõng nhö vaäy. Möôøi neân loaïi ñeàu laø ba, taát caû coù ba möôi ba, goäp vôùi quaùn Nhaõn xöù laø Ngaõ, toaøn boä coù ba möôi boán loaïi. Nhö quaùn Nhaõn xöù laø Ngaõ coù ba möôi boán loaïi, möôøi neân xöù coøn laïi cuõng nhö vaäy, möôøi hai loaïi ñeàu laø ba möôi boán, thaønh ra boán traêm leû taùm. Hoaëc neân noùi laø chín traêm ba möôi saùu, ñoù laø phaân bieät duyeân vôùi Giôùi, Ngaõ voán coù haønh töôùng sai bieät, cuõng phaân bieät xöù ñaõ khôûi, nhö Ñaúng tuøy quaùn, Nhaõn giôùi laø Ngaõ, Saéc giôùi laø Ngaõ, anh laïc laø Ngaõ, ñoàng boäc laø ñoà duøng cuûa Ngaõ; nhö Saéc giôùi coù ba loaïi, möôøi saùu Giôùi coøn laïi cuõng nhö vaäy. Möôøi baûy loaïi ñeàu laø ba, taát caû coù naêm möôi moát, goäp vôùi quaùn Nhaõn giôùi laø Ngaõ, toaøn boä coù naêm möôi hai loaïi, möôøi taùm loaïi ñeàu laø naêm möôi hai, thaønh ra chín traêm ba möôi saùu. Nhö vaäy haønh töôùng duyeân vôùi uaån coù phaïm vi giôùi haïn (giôùi ñòa) phaân bieät, haønh töôùng duyeân vôùi xöù coù phaïm vi giôùi haïn, haønh töôùng duyeân vôùi giôùi coù phaïm vi giôùi haïn phaân bieät, neáu duøng ñôøi kieáp-hoaëc duøng saùt-na phaân bieät thì coù voâ löôïng Taùt-ca-da kieán. Trong naøy taïm thôøi noùi veà söï sai bieät cuûa Ngaõ voán coù haønh töôùng phaân bieät duyeân vôùi uaån, khoâng phaân bieät veà xöù ñaõ khôûi leân, cho neân chæ coù hai möôi caâu veà Taùt-ca-da kieán. Hoûi: Taïi sao trong naøy chæ döïa vaøo duyeân vôùi uaån, noùi veà hai möôi caâu Taùt-ca-da kieán, chöù khoâng phaûi laø Giôùi-Xöù vaäy? Ñaùp: Bôûi vì ngöôøi soaïn ra luaän aáy coù yù muoán nhö vaäy, cho neân noùi roäng. Laïi nöõa, cuõng caàn phaûi döïa vaøo Giôùi-Xöù maø noùi, nhöng khoâng noùi ñeán thì neân bieát raèng nghóa naøy coù khaùc. Laïi nöõa, uaån ôû ñaàu tieân cho neân taïm thôøi döïa vaøo uaån maø noùi, Giôùi-Xöù thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, trong naøy khoâng neân hoûi veà ngöôøi soaïn luaän, bôûi vì ngöôøi soaïn luaän döïa vaøo kinh maø soaïn luaän, ôû trong kinh Ñöùc Phaät hæ döïa vaøo uaån maø noùi veà Taùt-ca-da kieán coù hai möôi caâu, cho neân ngöôøi soaïn luaän döïa vaøo kinh maø noùi soaïn ra luaän. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì gaùc veà vaán ñeà ngöôøi soaïn luaän, nhöng caàn

phaûi hoûi taïi sao Ñöùc Theá Toân chæ döïa vaøo Uaån maø noùi veà Taùt-ca-da kieán coù hai möôi caâu, chöù khoâng phaûi laø Giôùi-Xöù? Ñaùp: Bôûi vì quaùn xeùt chuùng sinh ñaõ hoùa ñoä, nghóa laø Ñöùc Phaät quaùn saùt höõu tình maø hoùa ñoä, neáu döïa vaøo Uaån noùi veà Taùt-ca-da kieán coù hai möôi caâu, thì ñöôïc hieåu roõ raøng coù theå laøm ñöôïc nhöõng vieäc ñaùng laøm, chöù khoâng phaûi laø döïa vaøo Giôùi-Xöù. Giaû söû döïa vaøo Giôùi-Xöù, höõu tình coù theå hieåu roõ raøng, coù theå laøm ñöôïc nhöõng vieäc ñaùng laøm, thì Ñöùc Phaät cuõng noùi ra, nhöng maø khoâng nhö vaäy, cho neân khoâng noùi laøm gì. Laïi nöõa, Taùt-ca-da kieán phaàn nhieàu duyeân vôùi uaån, chuù khoâng phaûi laø Giôùi-Xöù, cho neân chæ noùi veà Uaån. Hoûi: Taïi sao trong naøy chæ noùi veà Taùt-ca-da kieán coù hai möôi caâu, maø

khoâng noùi veà kieán khaùc? Ñaùp: Bôûi vì ngöôøi soaïn luaän aáy coù yù muoán nhö vaäy, cho ñeán noùi roäng. Laïi nöõa, neân bieát trong naøy thì coù nhöõng caùch noùi khaùc, nghóa laø cuõng neân noùi Bieân chaáp kieán coù hai möôi, taø kieán coù taùm möôi, Kieán thuû cuõng nhö vaäy, Giôùi caám thuû coù boán möôi, nhöng khoâng noùi ñeán thì neân bieát laø coù khaùc. Laïi nöõa, Taùt-ca-da kieán ñöùng ñaàu ôû trong naêm kieán, vì vaäy chæ noùi ñeán noù. Laïi nöõa, Taùt-ca-da kieán laø do tieáp caän möôøi hai loaïi Khoâng maø ñoái trò, cho neân chæ noùi veà noù. Möôøi loaïi khoâng, ñoù laø Noäi khoâng-Ngoaïi khoâng-Noäi ngoaïi Khoâng-Höõu vi Khoâng-Voâ vi Khoâng- Taùn hoaïi Khoâng-Boån taùnh Khoâng-Voâ teá Khoâng-Thaéng nghóa Khoâng vaø Khoâng Khoâng. Hoûi: Hai möôi caâu thì caâu laø nghóa gì? Ñaùp: Laø nghóa cuûa töï taùnh, nghóa laø kieán naøy coù hai möôi töï taùnh. Hoûi: Ñaúng tuøy quaùn Saéc laø Ngaõ, Thoï-Töôûng-Haønh-Thöùc laø Ngaõ, thì theá naøo laø Ñaúng tuøy quaùn Saéc laø Ngaõ, Thoï-Töôûng-Haønh-Thöùc laø Ngaõ? Ñaùp: Caùc saéc voán coù, hoaëc laø boán ñaïi chuûng, hoaëc laø do boán ñaïi chuûng maø taïo ra, taát caû saéc aáy ñeàu thuaän theo quaùn laø Ngaõ, cho ñeán Thöùc tuøy theo söï thích hôïp maø noùi. Hoûi: Taùt-ca-da kieán chæ coù duyeân vôùi höõu laäu chöù khoâng phaûi laø voâ laäu, duyeân vôùi giôùi ñòa (phaïm vi giôùi haïn) cuûa mình chöù khoâng phaûi laø giôùi ñòa khaùc, trong giôùi ñòa cuûa mình cuõng khoâng phaûi laø taát caû cuøng neân luùc maø duyeân vaøo, taïi sao noùi taát caû saéc aáy ñeàu thuaän theo quaùn laø Ngaõ? Ñaùp: Noùi taát caû ôû ñaây laø neân phaàn ít cuûa taát caû, chöù khoâng phaûi laø taát caû cuûa taát caû, cho neân khoâng coù gì sai traùi. Laïi nöõa, noùi taát caû ôû

ñaây, laø döïa vaøo caûnh giôùi sôû haønh cuûa mình maø noùi, vì vaäy khoâng coù loãi laàm. Hoûi: Coù theå coù chaáp Ngaõ vaø Ngaõ sôû ñoái vôùi neân uaån chaêng? Ñaùp: Coù, ñoù laø trong Saéc uaån vaø Haønh uaån, ñeàu coù nhieàu phaùp, chaáp neân phaùp laøm Ngaõ, coøn laïi laø Ngaõ sôû; Thoï-Töôûng vaø Thöùc uaån tuy khoâng coù nhieàu loaïi, nhöng coù caùc loaïi töï taùnh sai bieät, cho neân cuõng coù theå chaáp neân loaïi laøm Ngaõ, coøn laïi laø Ngaõ sôû. Hoûi: Ñaúng tuøy quaùn Ngaõ coù Saéc, cho ñeán noùi roäng ra, thì theá naøo laø Ñaúng tuøy quaùn Ngaõ coù Saéc? Ñaùp: Ñoái vôùi boán uaån coøn laïi, laàn löôït theo chaáp neân loaïi laø Ngaõ roài, sau ñoù ñoái vôùi Saéc chaáp laø Ngaõ coù, nhö ngöôøi coù taøi saûn-coù chuoãi ngoïc… Hoûi: Theá naøo laø Ñaúng tuøy quaùn Saéc laø Ngaõ sôû? Ñaùp: Ñoái vôùi boán uaån coøn laïi, laàn löôït thuaän theo chaáp neân loaïi laø Ngaõ roài, sau ñoù ñoái vôùi Saéc chaáp laø Ngaõ sôû, nhö ngöôøi coù thò nöõ-coù ñoàng boäc… Hoûi: Theá naøo laø Ñaúng tuøy quaùn Ngaõ ôû trong Saéc? Ñaùp: Ñoái vôùi boán uaån coøn laïi, laàn löôït thuaän theo chaáp neân loaïi laø Ngaõ roài, sau ñoù ñoái vôùi Saéc chaáp laø ñoà duøng cuûa Ngaõ-nôi choán cuûa Ngaõ, trong ñoù gioáng nhö daàu ôû trong haït vöøng, buïi baån ôû trong naém tay, con raén ôû trong hoøm nhoû, caây dao ôû trong voû dao, bô ôû trong söõa ñaëc, maùu ôû trong thaân theå… Nhö Ñaúng tuøy quaùn Saéc coù ba loaïi naøy, cho ñeán Ñaúng tuøy quaùn Thöùc neân bieát cuõng nhö vaäy. Hoûi: Chaáp Thoï… ñeàu laø Ngaõ ôû trong Saéc, ñieàu naøy coù theå nhö

vaäy, bôûi vì Saéc laø thoâ thieån maø Thoï… laø vi teá; chaáp Saéc laø Ngaõ ôû trong Thoï…, thì laøm sao coù theå nhö vaäy, bôûi vì phaùp thoâ khoâng thích hôïp ôû trong phaùp teá? Ñaùp: Hieáp Toân giaû noùi: “Lyù ra khoâng neân traùch maéng ngöôøi voâ minh- ngöôøi ngu doát ñui muø rôi vaøo hoá saâu”. Coù sö khaùc noùi: Neáu chaáp Saéc laø Ngaõ ôû trong Thoï…, thì ngöôøi aáy chaáp Saéc vi teá maø Thoï… laø thoâ thieân. Vì vaäy Toân giaû Theá höõu noùi raèng: “Taát caû boán ñaïi chuûng taïo Saéc trong thaân, tuøy theo cuøng vôùi Xuùc hoøa hôïp ñeàu coù theå sinh ra Thoï.” Caùch noùi naøy coù nghóa gì? Ñaây laø noùi khaép nôi trong thaân coù theå khôûi leân Xuùc, cuõng sinh ra Thoï ôû khaép nôi. Ngöôøi kia daáy leân nghó raèng: Töø chaân ñeán ñænh ñaàu ñaõ coù Thoï ôû khaép nôi, cho neân bieát Saéc laø ngaõ ôû trong Thoï. Ñaïi ñöùc noùi raèng: Taát caû khaép nôi thaân theå ñeàu coù theå sinh ra Thoï. Ngöôøi kia daáy leân nghó raèng: Thoï ôû khaép nôi thaân, coù neân phaàn cuûa thaân laø Ngaõ chöù khoâng phaûi laø nôi khaùc, vì vaäy trong Thoï coù theå dung chöùa

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 8 131

Saéc cuûa Ngaõ. Nhö Thoï cho ñeán Thöùc cuõng nhö vaäy. Hoûi: Laø coù duyeân vôùi neân cöïc vi maø khôûi leân Taùt-ca-da kieán hay khoâng? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai traùi? Neáu coù ñieàu aáy thì ôû ñaây phaûi laø chaùnh kieán chöù khoâng phaûi laø Taùt-ca-da kieán. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì caàn phaûi laø trí haïnh chaân thaät, môùi thaáy ñöôïc cöïc vi. Neáu khoâng coù thì luaän Luïc phaùp giaûi thích seõ thoâng suoát laøm sao ñöôïc? Nhö luaän aáy noùi: “Cöïc vi laø thöôøng bôûi vì toàn taïi khaùc nhau, söï toàn taïi khaùc nhau naøy khoâng phaûi laø nhaân cuûa voâ thöôøng, vì vaäy cöïc vi quyeát ñònh thöôøng toàn taïi.” Luaän aáy noùi theá naøo? Chöùng minh kieán naøy duyeân vôùi cöïc vi. Luaän aáy noùi Bieân chaáp kieán duyeân vôùi cöïc vi laøm caûnh, chöùng minh Höõu thaân kieán cuõng duyeân vôùi cöïc vi, bôûi vì Thaân kieán vaø Bieân kieán cuûng neân sôû duyeân. Ñaùp: Khoâng coù duyeân vôùi neân cöïc vi maø khôûi leân Taùt-ca-da kieán. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì luaän Luïc Phaùp giaûi thích seõ thoâng suoát theá naøo ñöôïc? Ñaùp: Luaän aáy ñaõ noùi khoâng thuaän vôùi Chaùnh lyù, khoâng coù theå daãn chöùng ñaây laø duyeân vôùi cöïc vi, nghóa laø trong luaän aáy laïi noùi nhieàu loaïi nhaân khoâng thuaän vôùi lyù, khoâng ñaùng ñeå laøm chöùng. Coù sö khaùc noùi: Coù duyeân vôùi neân cöïc vi maø khôûi leân Taùt-ca-da kieán. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì ñaây phaûi laø chaùnh kieán chöù khoâng phaûi laø Taùt-ca-da kieán? Ñaùp: Ñaây laø döïa theo sôû duyeân cho neân noùi laø coù, chöù khoâng phaûi laø döïa theo hieän ñang khôûi leân maø noùi coù. Lôøi bình: Luaän aáy noùi laø phi lyù. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì laøm sao kieán naøy coù theå truù trong sôû duyeân maø khoâng coù theå daáy khôûi? Vì vaäy caùch noùi tröôùc ñoái vôùi lyù laø thích hôïp nhaát. Hoûi: Laø coù cuøng luùc duyeân vôùi toaøn boä naêm uaån chaáp laøm Ngaõ hay khoâng? Giaû söû nhö vaäy thì ñaâu coù sai traùi? Neáu coù thì luaän Luïc Phaùp seõ giaûi thích thoâng suoát theá naøo? Nhö Luaän aáy noùi: “Theå cuûa Ngaõ chæ coù neân chöù khoâng coù naêm loaïi.” Neáu nhö coù cuøng luùc duyeân vôùi toaøn boä naêm uaån chaáp laøm Ngaõ, thì Ngaõ phaûi coù naêm loaïi, nhöng töï töôùng cuûa uaån coù naêm loaïi khaùc nhau.

Luaän aáy ñaõ chaáp Ngaõ töôùng khoâng coù sai bieät. Bôûi vì ñaõ chaáp Ngaõ khoâng coù phaàn vi teá, khoâng coù töôùng sai bieät, thöôøng truù khoâng thay ñoåi, cho neân sinh laõo beänh töû khoâng coù theå huûy hoaïi. Neáu khoâng coù thì kinh Ñeá Ngöõ noùi neân thoâng hieåu theá naøo? nhö kinh aáy noùi: “Ngoaïi ñaïo Ñeá Ngöõ thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Thöa Ñöùc Kieàu Ñaùp Ma! Con noùi Saéc Ngaõ, Thoï-Töôûng-Haønh-Thöùc laø Ngaõ.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 8 132

Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Khoâng coù cuøng luùc duyeân vôùi toaøn boä naêm uaån chaáp laøm Ngaõ. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì luaän Luïc Phaùp giaûi thích, seõ laøm cho deã daøng thoâng hieåu, kinh Ñeá Ngöõ noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Ñaùp: Ngöôøi kia kieâu maïn cho neân ñöa ra caùch noùi phi lyù, thaät söï khoâng coù caùi chaáp naøy. Laïi nöõa, ngöôøi kia muoán thöû Ñöùc Phaät cho neân ñöa ra caùch noùi khoâng thuaän vôùi lyù nhö vaäy. Nghóa laø nghe Ñöùc Phaät coù trí hieåu bieát thuø thaéng, taâm khoâng chaéc chaén tin töôûng, daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Nay mình neân thöû xem coù ñieàu naøy khoâng? Vì vaäy ñöa ra caùch noùi naøy. Laïi nöõa, taâm ngöôøi kia kinh sôï, cho neân ñöa ra caùch noùi khoâng thuaän vôùi lyù nhö vaäy. Nghóa laø ngöôøi kia tröôùc ñaõ thieát laäp nhieàu loaïi phöông tieän, ñi ñeán nôi Ñöùc Phaät muoán daáy khôûi luaän baøn thaéng thua. Ñaõ laø Theá Toân thì thaân coù töôùng cuûa Ñaïi luaän Sö thuø thaéng, ñoù laø caèm troøn nhö sö töû, loâng mòn nhö traâu chuùa, raêng nhoû vaø saéc coù ñuû boán möôi caùi, phaïm aâm heát söùc tuyeät vôøi khieán ngöôøi ta thích nghe. Ngöôøi kia thaáy vaäy roài sôï raèng rôi vaøo choã thaát baïi maø sinh loøng raát sôï haõi, cho neân ñöa ra caùch noùi naøy. Laïi nöõa, uy thaàn maõnh löïc cuûa Ñöùc Phaät toûa ra che laáp taâm ngöôøi kia, vì vaäy ñöa ra caùch noùi khoâng thuaän vôùi lyù voâ ngaõ. Nghóa laø ngoaïi ñaïo kia vì tranh luaän maø ñi ñeán nôi Ñöùc Phaät, ñaõ thaáy uy ñöùc maõnh lieät cuûa Ñöùc Theá Toân, Phaïm-Thích hoä trì theá gian haõy coøn khoâng coù naêng löïc nhìn thaáy, troâng thaáy roài kinh hoaøng cho neân ñöa ra caùch noùi naøy. Laïi nöõa, bôûi vì uy thaân söùc maïnh cuûa trôøi roàng Döôïc-xoa, khieán cho ñöa ra caùch noùi khoâng thuaän vôùi lyù nhö vaäy. Nghóa laø coù trôøi roàng döôïc-xoa tin theo Ñöùc Phaät, daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Ngoaïi ñaïo xaáu xa naøy keát caáu töø ngöõ muoán laøm naõo loaïn Ñöùc Phaät, neân duøng theá löïc quaáy nhieãu taâm keû aáy, laøm cho lôøi noùi traùi vôùi lyù maø nhanh choùng rôi vaøo choã thaát baïi. Nhö OÂ-ba-leâ muoán ñeán maéng chöôûi Ñöùc Phaät, Thieân thaàn naøy duøng uy löïc quaáy nhieãu taâm keû aáy trôû laïi thaønh ca ngôïi. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy. Laïi coù ngöôøi noùi: Coù ôû trong neân luùc duyeân vôùi toaøn boä naêm uaån maø daáy leân chaáp Ngaõ. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì kinh Ñeá Ngöõ noùi seõ laøm cho deã daøng thoâng hieåu, luaän Luïc Phaùp thì neân thoâng hieåu theá naøo? Ñaùp: Luaän aáy ñoái vôùi naêm uaån daáy leân yù töôûng cuøng hôïp nhaát, chaáp laøm neân Ngaõ cho neân khoâng coù gì sai traùi. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì luaän aáy chaáp caùi gì laøm Ngaõ sôû? Ñaùp: Neáu chaáp noäi uaån laøm Ngaõ, thì luùc aáy chaáp ngoaïi uaån laøm Ngaõ sôû; neáu chaáp ngoaïi uaån laøm Ngaõ, thì luùc aáy chaáp noäi uaån laøm Ngaõ sôû, vì vaäy cuõng khoâng sai.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 8 133

Hoûi: Coù ôû ngoaøi naêm uaån chaáp coù Ngaõ hay khoâng? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu nhö coù, thì trong kinh ñaõ noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Nhö trong kinh noùi: “Coù nhöõng Sa-moân hoaëc Baø-la-moân, thieát laäp coù Ngaõ, taát caû ñeàu duyeân vôùi naêm tuï uaån maø daáy khôûi.” Neáu khoâng coù, thì taïi sao noùi laø coù Ngaõ kieán thöù saùu? Ñaùp: Khoâng coù chaáp coù Ngaõ ôû ngoaøi naêm uaån. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao noùi laø coù Ngaõ kieán thöù saùu? Ñaùp: Ñoái vôùi Haønh uaån veà tö duy maø daáy khôûi Ngaõ kieán, ñoái vôùi nhöõng Haønh uaån khaùc maø daáy khôûi Ngaõ kieán, kieán laäp khaùc nhau cho neân coù saùu loaïi. Hoûi: Kinh Phaïm Voõng noùi: “Saùu möôi hai kieán chaáp, taát caû ñeàu laáy Höõu thaân kieán laøm goác.” Kinh Sö Töû Hoáng noùi: “Coù nhöõng Sa-moân hoaëc Baø-la-moân, daáy khôûi nhieàu loaïi kieán sai khaùc ñeàu döïa vaøo hai kieán, ñoù laø döïa vaøo Höõu kieán vaø Voâ höõu kieán.” Hai kinh naøy noùi coù gì sai bieät? Ñaùp: Döïa vaøo cuøng daáy khôûi cho neân noùi caùc kieán chaáp laáy Höõu thaân kieán laøm goác, bôûi vì döïa vaøo söï suy xeùt tìm toøi; noùi caùc kieán chaáp sai khaùc, bôûi vì döïa vaøo Höõu kieán vaø Voâ höõu kieán. Laïi nöõa, Taùt-ca-da kieán coù theå daãn daét phaùt sinh caùc kieán chaáp, Höõu kieán vaø Voâ höõu kieán coù theå giöõ gìn caùc kieán chaáp sai khaùc. Ñaây goïi laø söï sai bieät cuûa hai kinh ñaõ noùi. Neáu khoâng phaûi thöôøng maø chaáp laø Thöôøng, ñoái vôùi naêm kieán thì do kieán naøo thaâu nhieáp, do kieán naøo maø ñoaïn tröø? Cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Taïi sao soaïn ra luaän naøy? Ñaùp: Caùc kieán chaáp naøy ôû trong sinh töû, laøm thaønh söï raøng buoäc to lôùn, gaây ra nhieàu suy suïp lo buoàn, gaây ra nhieàu toån haïi cheøn eùp cho caùc höõu tình. Bôûi vì coø nhöõng ñieàu naøy, khieán cho caùc höõu tình lieân tuïc nhaän chòu nhieàu khoå naõo luaân chuyeån trong sinh töû ôû coõi Duïc-Saéc vaø Voâ saéc. Xa rôøi trí tueä saùng suoát tieán vaøo thai taïng cuûa meï, truù ôû khoaûng giöõa cuûa Sinh taïng vaø Thuïc taïng nhaän chòu nhieàu söï böùc baùch ngaët ngheøo, nhö ngöôøi mang toäi naëng bò giam vaøo lao nguïc. Muoán laøm cho höõu tình hieåu bieát sai laàm cuûa kieán chaáp nhö vaäy maø chòu khoù mong caàu giaûi thoaùt, cho neân soaïn ra luaän naøy. Gioáng nhö choán raøng buoäc suy suïp lo buoàn toån haïi cheøn eùp cuûa theá gian, neáu ngöôøi naøo khoâng bieát thì khoâng theå naøo traùnh xa ñöôïc, neáu ngöôøi naøo bieát thì coù theå rôøi xa ñöôïc. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy, Taïp uaån-Trí uaån vaø Kieán uaån trong luaän naøy, ñeàu bôûi vì hai söï maø suy xeùt tìm kieán chaáp, neân laø bôûi vì töï taùnh, hai laø bôûi vì ñoái trò. Bôûi vì töï taùnh, nghóa laø kieán nhö vaäy ñoái vôùi naêm kieán thì kieán naøo thaâu

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 8 134

nhieáp? Bôûi vì ñoái trò, nghóa laø kieán nhö vaäy thì do kieán naøo maø ñoaïn? Trong luaän Sinh Trí, cuõng bôûi vì hai söï vieäc naøy maø suy xeùt tìm kieám kieán chaáp. Nhö luaän aáy noùi: “Ngoaïi ñaïo cheâ bai Ñöùc Phaät raèng: Sa- moân Kieàu Ñaùp ma laø ngöôøi raát huyeãn aûo, löøa doái laøm meâ hoaëc theá gian. Nhöng ñaïo cuûa Theá Toân ñaõ vöôït leân treân huyeãn hoaëc. Ngoaïi ñaïo noùi laø ngöôøi

huyeãn aûo, laø taø kieán baøi baùng ñaïo, do kieán ñaïo maø ñoaïn. Taø kieán baøi baùng ñaïo laø bieåu hieän töï taùnh cuûa noù. Ngoaïi ñaïo baøi baùng ñaïo vöôït leân treân huyeãn hoaëc cuûa Theá Toân, do kieán ñaïo maø ñoaïn, laø bieåu hieän veà ñaïo ñoái trò aáy. Nhaãn trí phaùt sinh thì vónh vieãn ñoaïn tröø ñieàu aáy." Vaû laïi, luaän aáy noùi: "Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: Taïi sao Theá Toân buûn xæn ñoái vôùi A-la-haùn? Nhöng ñaïo cuûa Theá Toân ñaõ vöôït leân treân söï buûn xæn. Ngöôøi kia noùi laø ngöôøi buûn xæn, laø taø kieán baøi baùng ñaïo, do kieán ñaïo maø ñoaïn." Hai söï vieäc trong naøy nhö tröôùc ñaõ noùi, neân bieát. Nhöng ñoái vôùi caâu hoûi baøn luaän trong kinh Phaïm Voõng, laïi bôûi vì neân söï vieäc maø suy xeùt tìm kieám kieán chaáp, nghóa laø kieán nhö vaäy thì do ñaâu maø daáy khôûi? Nhö vaäy noùi chung thì bôûi vì ba söï vieäc maø suy xeùt tìm kieám kieán chaáp, neân laø bôûi vì töï taùnh, hai laø bôûi vì ñoái trò, ba laø bôûi vì cuøng daáy khôûi. Hieáp Toân giaû noùi: "Khoâng neân suy xeùt tìm kieám kieán chaáp nhö vaäy, cuõng khoâng neân chæ trích ngöôøi voâ minh-ngöôøi ngu doát ñui muø rôi vaøo hoá saâu." Lôøi bình: Caàn phaûi vì ba söï vieäc maø suy xeùt tìm kieám kieán chaáp. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì neáu duøng ba söï vieäc maø suy xeùt tìm kieám kieán chaáp, thì dò sinh voán coù raøng buoäc, cuõng hoaøn toaøn khoâng daáy khôûi, nhö duøng Thaùnh ñaïo maø vónh vieãn ñoaïn tröø nhaän bieát taát caû. Trong naøy neân noùi roäng veà nhaân duyeân cuûa Thaät Phaùp Sö. Nghóa laø xöa ôû trong nöôùc Ca-thaáp-di-la naøy, coù neân choán A-luyeän-nhaõ, caùc Sö Du-Giaø cuøng hoäi tuï neân nôi, luaän baøn veà caùc kieán, ñöa ra noùi nhö vaäy: Thaùnh giaû ñoái vôùi voâ löôïng sai laàm naøy, vónh vieãn khoâng coøn hieän haønh caùc kieán chaáp xaáu aùc, thaät laø hieám coù. Luùc aáy trong chuùng kia, coù neân Phaùp sö teân goïi Ñaït-laïp-baø, noùi vôùi moïi ngöôøi raèng: Thaùnh giaû ñoái vôùi caùc kieán chaáp xaáu aùc naøy, ñaõ ñoaïn tröø nhaän bieát taát caû, vónh vieãn khoâng coøn hieän tieàn, coù gì laø hieám coù? Nhö toâi baây giôø, voán coù söï raøng buoäc cuûa dò sinh, bôûi vì ba söï vieäc naøy maø suy xeùt tìm kieám kieán chaáp, giaû söû ñôøi sau toâi löu chuyeån trong sinh töû, nhö ñôøi tröôùc ñeán nay, ñaõ traûi qua kieáp soá, ñoái vôùi kieán chaáp naøy khoâng coøn hieän haønh nöõa, môùi laø hieám coù. Luùc baáy giôø trong chuùng coù vò A-la-haùn, daáy leân yù nghó nhö vaäy: Dò sinh voán coù raøng buoäc, môùi coù theå ôû trong chuùng Hieàn Thaùnh naøy, laøm böïc Sö töû hoáng, thaät laø hieám coù, mình veà sau naøy phaûi kieåm nghieäm lôøi noùi cuûa ngöôøi aáy, thaät hay khoâng thaät. Nhöng maø taøi saûn ñaõ tích luõy chaéc

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 8 135

chaén trôû veà vôùi soá khoâng, taát caû moïi söï cao quyù chaéc chaén phaûi rôi ruïng, taát caû moïi söï tuï hoäi chaéc chaén phaûi chia ly, taát caû thoï maïng chaéc chaén trôû veà vôùi caùi cheát. Thaät phaùp sö naøy sau khi maïng chung roài, sanh trôû laïi trong nhaø baø-la-moân ôû nöôùc naøy, vò A-la-haùn aáy duøng thieân Nhaõn troâng thaáy, nhieàu laàn ñeán nhaø ñoù maø hoûi yeân laønh hay khoâng? Nhö vaäy thôøi gian daàn troâi ñeán tuoåi tröôûng thaønh, luùc aáy vò A-la-haùn vì söï thöû nghieäm, laáy ñoà vaät trang nghieâm cuûa ngöôøi aáy maø hoûi raèng: Vaät naøy laø ai cho? Ngöôøi aáy laëng im khoâng ñaùp. Ngöôøi meï noùi raèng: Nay con vì sao

khoâng traû lôøi Sö hoûi? Ngöôøi aáy thöa vôùi meï raèng: Ñieàu Sö ñaõ hoûi thì theá gian khoâng coù, phaûi traû lôøi theá naøo? Ngöôøi meï noùi: Theá gian khoâng coù vaät nhö theá naøo? Ngöôøi aáy noùi: Khoâng coù Ngaõ, nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì taát caû caùc haønh ñeàu khoâng coù Ngaõ, khoâng coù höõu tình, khoâng coù thoï maïng, khoâng coù Boå-ñaëc-giaø-la, khoâng coù sinh ra, khoâng coù nuoâi döôõng, coù taïo taùc, khoâng coù thoï nhaän, chæ coù caùc haønh troáng roãng cho neân laø ñaùng traû lôøi. Luùc aáy vò A-la-haùn nghe roài khen ngôïi raèng: Thaät hieám coù, tuy traûi qua sinh töû maø nhöõng kieán chaáp vaãn khoâng hieän haønh, oâng laøm baäc sö töû hoáng trong chuùng Hieàn Thaùnh ôû ñôøi tröôùc, voán coù raøng buoäc cuûa dò sinh, neáu bôûi vì ba söï vieäc maø suy xeùt tìm kieám kieán chaáp, giaû söû traûi qua nhieàu kieáp cuõng khoâng hieän tieàn, thì lôøi naøy coù thaät. Vì vaäy thuaän theo ba söï vieäc ñaõ noùi maø suy xeùt tìm kieám kieán chaáp, coù lôïi ích to lôùn voâ cuøng. Hoûi: Neáu khoâng phaûi thöôøng maø chaáp laø Thöôøng, thì ñoái vôùi naêm kieán do kieán naøo thaâu nhieáp, do kieán naøo thaâu nhieáp, do kieán naøo maø ñoaïn? Ñaùp: Bieân chaáp kieán vaø thöôøng kieán thaâu nhieáp, do kieán khoå maø ñoaïn. Hoûi: Soa noùi laø khoâng phaûi thöôøng? Ñaùp: caùc phaùp höõu vi. Hoûi: Vì sao ngoaïi ñaïo chaáp ñoù laø thöôøng? Ñaùp: Bôûi vì hai nguyeân nhaân, neân laø bôûi vì thaáy caùc saéc phaùp gioáng nhö noái tieáp nhau, hai laø bôûi vì thaáy taâm-taâm sôû phaùp nhôù laïi söï vieäc tröôùc ñaây. Bôûi vì thaáy caùc saéc phaùp gioáng nhö noái tieáp nhau, nghóa laø ngoaïi ñaïo kia thaáy saéc luùc giaø gioáng nhö saéc luùc treû, thaáy saéc hoâm nay gioáng nhö hoâm qua, lieàn daáy leân nghó raèng: Chính laø saéc luùc treû chuyeån ñeán luùc giaø, chính laø saéc hoâm qua chuyeån ñeán hoâm nay. Bôûi vì thaáy taâm vaø taâm sôû phaùp nhôù laïi söï vieäc tröôùc ñaây, nghóa laø ngoaïi ñaïo kia thaáy nhöõng vieäc laøm-nhöõng thoùi quen-nhöõng caûm thoï cuûa luùc treû. Luùc giaø coù theå nhôù laïi; thaáy nhöõng vieäc laøm-nhöõng thoùi quen-nhöõng caûm thoï cuûa

hoâm qua, hoâm nay coù theå nhôù laïi, lieàn daáy leân nghó raèng: Taâm vaø taâm sôû phaùp cuûa luùc giaø, chính laø taâm vaø taâm sôû phaùp cuûa luùc treû; taâm vaø taâm sôû phaùp cuûa hoâm nay, chính laø taâm vaø taâm sôû phaùp cuûa hoâm qua. Töø hai nguyeân nhaân naøy maø ngoaïi ñaïo kia ñoái vôùi naêm Thuû uaån voïng chaáp laø Thöôøng. Toân giaû Theá Höõu noùi nhö vaäy: “Caùc ngoaïi ñaïo kia ñoái vôùi naêm Thuû uaån gioáng nhö noái tieáp nhau maø bò che laáp, cho neân khoâng bieát oai nghi chaúng phaûi laø thöôøng; thaâu nhieáp laãn nhau maø bò che laáp, cho neân khoâng bieát laø khoå; da moûng trang söùc maø bò che laáp, cho neân khoâng bieát laø taùc duïng cuûa baát tònh; vì chaáp Ngaõ maø bò che laáp, cho neân khoâng bieát laø khoâng coù Ngaõ. Vì vaäy ngoaïi ñaïo daáy khôûi kieán chaáp laø Thöôøng…” Trong naøy Bieân chaáp kieán vaø Thöôøng kieán thaâu nhieáp, laø hieån baøy töï taùnh cuûa noù, ñaây laø thuoäc veà thöôøng bieân ôû trong hai bieân chaáp Thöôøng vaø Ñoaïn. Do kieán khoå maø ñoaïn, laø hieån baøy phaùp ñoái trò cuûa noù. Luùc thaáy khoå ñeá thì vónh vieãn ñoaïn töø caùi chaáp aáy. Nghóa laø ñoái vôùi Nhaãn trí cuûa khoå ñeá, neáu sinh ra chuûng loaïi nhö vaäy, khoâng suy xeùt

chính ñaùng-khoâng phaân bieät chính ñaùng, thaáy traùi ngöôïc khoâng bình ñaúng maø daãn ñeán vónh vieãn ñoaïn tröø döøng laïi. Nhö haït söông ñaàu ngoïn coû, maët trôøi chieáu saùng thì tieâu maát; kieán chaáp aáy cuõng nhö vaäy, bôûi vì meâ môø khoå maø sinh ra, thaáy khoå lieàn ñoaïn tröø. Hoûi: Ngöôøi kheùo thuyeát phaùp, cuõng noùi caùc phaùp thöôøng coù thaät theå-taùnh töôùng vaø nhöõng quan heä veà Ngaõ, vì sao caùi thaáy cuûa hoï khoâng noùi laø aùc, ngoaïi ñaïo cuõng nhö vaäy maø chæ noùi laø aùc kieán? Ñaùp: Ngöôøi kheùo thuyeát phaùp, tuy noùi caùc phaùp thöôøng coù thaät theå... nhöng maø khoâng coù taùc duïng; ngoaïi ñaïo ñaõ noùi thì goàm coù taùc duïng. Coù ngöôøi noùi: Ngöôøi kheùo thuyeát phaùp chæ noùi caùc phaùp taïm thôøi khôûi leân taùc duïng, ngoaïi ñaïo noùi caùc phaùp lieân tuïc khôûi leân taùc duïng. Coù ngöôøi noùi: Ngöôøi kheùo thuyeát phaùp noùi roõ caùc phaùp vì sinh maø sinh, vì laõo maø laõo, vì dieät maø dieät; ngoaïi ñaïo noùi caùc phaùp chaúng sinh maø sinh, chaúng laõo maø laõo, chaúng dieät. Coù ngöôøi noùi: Ngöôøi kheùo thuyeát phaùp noùi roõ raøng caùc phaùp löu chuyeån trong ba ñôøi, ngoaïi ñaïo noùi caùc phaùp khoâng traûi qua ñôøi kieáp. Coù ngöôøi noùi: Ngöôøi kheùo thuyeát phaùp noùi roõ raøng caùc phaùp döïa vaøo nhaân-nhôø vaøo duyeân hoøa hôïp maø sinh, ngoaïi ñaïo noùi caùc phaùp khoâng phaûi laø nhaân duyeân sinh. Coù ngöôøi noùi: Ngöôøi kheùo thuyeát phaùp noùi roõ raøng caùc phaùp sinh dieät thuaän theo nhau, coù nhaân coù duyeân-coù haønh ñoäng hôïp vôùi nhau; ngoaïi ñaïo noùi thì khoâng nhö vaäy. Vì caùc loaïi nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân ngöôøi kheùo thuyeát phaùp thì caùi thaáy cuûa hoï khoâng phaûi laø xaáu aùc, ngoaïi ñaïo ñaõ daáy khôûi kieán chaáp cho neân chæ noùi laø aùc kieán.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 8 137

Hoûi: Neáu ñoái vôùi phaùp chaúng phaûi thöôøng maø daáy khôûi kieán chaáp laø Thöôøng, thì quyeát ñònh phæ baùng nhaân duyeân voâ thöôøng, kieán chaáp aáy taïi sao khoâng goïi laø taø kieán? Ñaùp: Khoâng coù haønh töôùng chuyeån bieán maø laäp thaønh thì goïi laø taø kieán, kieán chaáp kia khoâng phaûi nhö vaäy cho neân khoâng phaûi laø taø kieán. Coù ngöôøi noùi: Phaù haoïi söï thaät maø thieát laäp giaû doái thì goïi laø taø kieán, kieán chaáp aáy chính laø taêng theâm cho neân khoâng phaûi taø kieán. Hoûi: Vì sao kieán naøy goïi laø Bieân chaáp kieán? Ñaùp: chaáp Thöôøng bieân, maø bôûi vì Ñoaïn vaø Thöôøng ñeàu traùi vôùi khoaûng giöõa, ñeàu goïi laø Bieân. Chaáp hai Bieân kieán goïi laø Bieân chaáp kieán. Nhö Ñöùc Theá Toân baûo vôùi Ca-ña-dieãn-na: “Neáu duøng chaùnh trí quaùn saùt theá gian laø taäp, noùi khoâng voán coù thì laïi khoâng ñöôïc, khoâng voán coù aáy töùc laø Ñoaïn kieán. Neáu duøng chaùnh trí quaùn saùt theá gian laø dieät, noùi coù caùi voán coù thì laïi khoâng ñöôïc, coù caùi voán coù aáy töùc laø Thöôøng kieán.” Nghóa laø quaùn höõu tình phaùt khôûi uaån vò lai cho neân khoâng phaûi laø Ñoaïn, dieät maát uaån hieän taïi cho neân khoâng phaûi laø Thöôøng. Laïi nöõa, daáy khôûi Ngaõ kieán, haõy coøn laø giôùi haïn thoâ laäu maø theá gian chæ trích, huoáng hoà ñoái vôùi chaáp Ngaõ coù Ñoaïn vaø Thöôøng ö? Chaáp vaøo giôùi haïn thoâ laäu naøy raát ñaùng chæ trích, cho neân goïi laø Bieân chaáp kieán. Hoûi: Neáu nhö Thöôøng maø thaáy laø chaúng phaûi Thöôøng, thì ñoái vôùi naêm kieán do kieán naøo thaâu nhieáp, do kieán naøo

maø ñoaïn? Ñaùp: Thuoäc veà taø kieán, do kieán dieät maø ñoaïn. Hoûi: Caùi gì goïi laø Thöôøng? Ñaùp: Nieát-baøn tòch dieät. Hoûi: Vì sao ngoaïi ñaïo chaáp ñieàu aáy chaúng phaûi laø Thöôøng? Ñaùp: Ngoaïi ñaïo chaáp coù boán loaïi giaûi thoaùt: 1. Goïi laø Voâ thaân. 2. Goïi laø Voâ bieân yù. 3. Goïi laø tònh tu. 4. Goïi laø theá gian Suaát-ñoå-ba. Voâ thaân, nghóa laø Khoâng voâ bieân xöù. Voâ bieân yù, nghóa laø Thöùc voâ bieân xöù. Tònh tuï, nghóa laø Voâ sôû höõu xöù. Theá gian Suaát-ñoå-ba, nghóa laø Phi töôûng phi phi töôûng xöù. Nhöng boán Voâ saéc tuy laâu daøi aøm vaãn lui suït, hoï daáy leân nghó raèng: Chuùng ta giaûi thoaùt ñaõ coù lui suït, neân bieát Nieát-baøn maø hoï Thích ñaõ noùi cuõng coù lui suït. Vì vaäy ñoái vôùi Nieát-baøn daáy khôûi kieán chaáp khoâng phaûi laø Thöôøng. Trong naøy, thuoäc veà taø kieán laø hieån baøy töï taùnh cuûa noù, bôûi vì ngoaïi ñaïo baùc boû Nieát-baøn laø khoâng thöôøng haèng. Do kieán dieät maø ñoaïn, laø hieån baøy phaùp ñoái trò vôùi noù. Bôûi

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 8 138

vì luùc thaáy roõ Dieät ñeá thì vónh vieãn ñoaïn tröø kieán chaáp, coøn laïi nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoûi: Vì coù taø kieán coù theå ñoái vôùi Nieát-baøn tòch dieät maø daáy khôûi haønh töôùng chaúng phaûi thoâng hieåu Thöôøng hay khoâng? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu coù thì trong Phaåm Loaïi Tuùc noùi phaûi thoâng hieåu theá naøo? Nhö luaän aáy noùi: "Theá naøo laø taø kieán? Ñoù laø baøi baùng nhaân quaû, baøi baùng taùc duïng, phaù hoaïi söï thaät, caùc Kieán chaáp veà Nhaãn-Laïc-Tueä-Quaùn." Neáu khoâng coù thì trong luaän naøy ñaõ noùi phaûi thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: Thöôøng maø chaáp laø khoâng phaûi Thöôøng thì thuoäc veà taø kieán, do kieán dieät maø ñoaïn? Ñaùp: Neân noùi nhö vaäy, coù taø kieán naøy. Hoûi: Phaåm Loaïi Tuùc phaûi noùi thhoâng hieåu theá naøo? Ñaùp: Luaän aáy noùi haønh töôùng cuûa taø kieán khoâng cuøng taän, nghóa laø coù nhöõng haønh töôùng cuûa phieàn naõo khaùc, maø luaän aáy khoâng noùi ñeán. Coù ngöôøi noùi: Thaâu nhieáp ôû trong luaän aáy ñaõ noùi, nghóa laø baøi baùng nhaân thì baøi baùng Taäp ñeá, baøi baùng quaû laø baøi baùng Khoå ñeá, baøi baùng taùc duïng laø baøi baùng Ñaïo ñeá, phaù hoaïi söï thaät laø baøi baùng Dieät ñeá. Coù ngöôøi noùi: Baøi baùng nhaân-baøi baùng quaû-baøi baùng taùc duïng, laø cuøng baøi baùng caû ba Ñeá; phaù hoaïi söï thaät thì chæ baøi baùng Dieät ñeá. Coù Sö khaùc noùi: Khoâng coù taø kieán naøy. Hoûi: Trong naøy ñaõ noùi phaûi thoâng hieåu theá naøo? Ñaùp: Trong Nieát-baøn coù töôùng Thöôøng, neáu baøi baùng khoâng coù Nieát-baøn, thì cuõng baøi baùng töôùng Thöôøng naøy. Nhö trong ngoùn tay coù boán choã, neáu baùc boû khoâng coù ngoùn tay, thì cuõng khoâng coù boán choã. Coù ngöôøi noùi: Nghóa chính xaùc maø ñöa ra noùi raèng: Nghóa laø caùc ngoaïi ñaïo chæ chaáp coù uaån laø phaùp thöôøng toàn taïi, Nieát-baøn khoâng coù uaån cho neân nghóa chính xaùc, thì ngoaïi ñaïo nhaát ñònh baùc boû khoâng coù. Vì vaäy noùi coù Thöôøng maø chaáp laø khoâng phaûi Thöôøng. Nhöng maø khoâng coù taø kieán coù theå ñoái vôùi Nieát-baøn tòch dieät, thaät söï daáy khôûi haønh töôùng khoâng coù Thöôøng. Hoûi: Neáu khoå maø chaáp laø vui, thì ñoái vôùi naêm kieán do kieán naøo thaâu nhieáp, do kieán naøo maø ñoaïn? Ñaùp: Choïn laáy phaùp thua keùm laøm hôn haún, thuoäc

veà kieán thuû, do kieán khoå maø ñoaïn. Hoûi: Caùi gì goïi laø Khoå? Ñaùp: Caùc phaùp höõu laäu. Hoûi: Vì sao ngoaïi ñaïo chaáp phaùp aáy laøm vui? Ñaùp: Bôûi vì ngu doát ñoái vôùi söï vieäc vöøa yù trong choác laùt, nhö meät

moûi nghæ ngôi trong choác laùt, laïnh leõo taïm thôøi ñöôïc aám aùp, noùng böùc taïm thôøi ñöôïc maùt meû, ñoùi loøng taïm thôøi ñöôïc aên côm, khaùt coå taïm thôøi ñöôïc nöôùc uoáng, lieàn daáy leân nghó raèng: Nay mình caûm thoï vui söôùng. Nhöng trong caùc uaån, coù vui söôùng phaàn nhoû nhö möùc ñoä maø nhaän laáy cuõng khoâng phaûi laø ñieân ñaûo, ngoaïi ñaïo ôû trong ñoù taêng theâm nhieàu maø giöõ laáy gioáng nhö nieàm vui söôùng tuyeät ñoái, cho neân trôû thaønh ñieân ñaûo. Trong naøy, choïn laáy phaùp thua keùm laøm hôn haún, thuoäc veà kieán thuû laø hieån baøy töï taùnh cuûa noù, voán laø choïn laáy khoå khoå… laøm veà nieàm vui tuyeät vôøi. Do kieán khoå maø ñoaïn, laø hieån baøy phaùp ñoái trò vôùi noù, bôûi vì luùc thaáy roõ khoå ñeá thì vónh vieãn ñoaïn tröø kieán chaáp; coøn laïi nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoûi: Taïi sao choïn laáy khoå laøm vui thì goïi laø Kieán thuû, choïn laáy voâ thöôøng laøm Thöôøng maø khoâng phaûi laø Kieán thuû? Ñaùp: Choïn laáy khoå laøm vui, laø luoân luoân choïn laáy phaùp thua keùm laøm hôn haún, cho neân goïi laø Kieán thuû; choïn laáy voâ thöôøng laøm Thöôøng, thì khoâng phaûi laø luoân luoân choïn laáy phaùp thua keùm laøm hôn haún, cho neân khoâng phaûi laø Kieán thuû. Bôûi vì trong phaùp thöôøng thì phaùp hôn haún vaø khoâng hôn haún cuøng laøm thaønh neân taäp hôïp, nhö Hö khoâng phi traïch dieät, laø voâ kyù cho neân khoâng goïi laø phaùp hôn haún. Laïi coù ngöôøi noùi: ÔÛ trong caùc uaån coù neân phaàn nhoû vui söôùng, bôûi vì quaùn xeùt phaùp aáy cho neân choïn laáy khoå laøm vui, goïi laø Kieán thuû; khoâng phaûi laø trong caùc uaån coù neân phaàn nhoû Thöôøng naøo coù theå quaùn xeùt phaùp aáy, vì vaäy choïn laáy voâ thöôøng laøm Thöôøng cuõng goïi laø Kieán thuû. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì naêm uaån nhö saéc… chæ laø taùnh saùt-na, theå laø hö huyeãn, toàn taïi trong choác laùt, saép söûa hoaïi dieät. Nhö noùi: Theá naøo laø phaùp vaøo luùc hoaïi dieät? Nghóa laø phaùp hieän taïi. Bôûi vì choïn laáy voâ thöôøng laøm thöôøng toàn taïi, cho neân goïi laø Bieân chaáp kieán chöù khoâng goïi laø Kieán thuû. Hoûi: neáu vui maø chaáp laø Khoå, thì ñoái vôùi naêm kieán do kieán naøo thaâu nhieáp, do kieán naøo maø ñoaïn? Ñaùp: Thuoäc veà taø kieán, do kieán dieät maø ñoaïn. Hoûi: Caùi gì goïi laø vui? Ñaùp: Vui vôùi nghóa thuø thaéng chæ coù Nieát-baøn. Hoûi: Vì sao ngoaïi ñaïo cho raèng Nieát-baøn laø khoå? Ñaùp: Ngoaïi ñaïo daáy leân noùi raèng: Luùc neân caên hö hoaïi, haõy coøn sinh ra khoå, huoáng hoà trong Nieát-baøn thì caùc caên ñeàu hoaïi dieät, vì vaäy Nieát-baøn chaéc chaén laø raát khoå. Ñoái trò vôùi ñieàu aáy, Toån giaû Theá Höõu noùi raèng: “Caên laø nhaân cuûa khoå, neáu neân caên toàn taïi thì haõy coøn coù theå sinh ra khoå, huoáng hoà coù nhieàu caên? Chæ rieâng trong Nieát-baøn thì caùc

caên ñeàu dieät maát, khoâng coù nhaân cuûa khoå cho neân chính laø voâ cuøng vui söôùng.” Trong naøy, thuoäc veà taø kieán laø hieån baøy töï taùnh cuûa noù, bôûi vì baøi baùng Nieát-baøn. Do kieán dieät maø ñoaïn, laø hieån baøy phaùp ñoái trò vôùi noù. Bôûi vì luùc thaáy roõ dieät ñeá thì vónh vieãn ñoaïn tröø kieán chaáp, coøn laïi nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoûi: Ñaïo ñeá cuõng vui söôùng, nhö trong kinh noùi: “Ñaïo döïa vaøo tö löông, Nieát-baøn döïa vaøo ñaïo, nhôø nieàm vui cuûa ñaïo, cho neân ñaït ñöôïc nieàm vui Nieát-baøn.” Vì sao chæ noùi laø do kieán dieät maø ñoaïn? Ñaùp: Neân bieát raèng trong naøy laø coù caùch noùi khaùc. Nghóa laø neân noùi raèng: Neáu vui maø chaáp laø khoå thì thuoäc veà taø kieán. Ñieàu naøy coù hai loaïi, neáu cho raèng dieät laø khoå thì do kieán dieät maø ñoaïn, neáu cho raèng ñaïo laø khoå thì do kieán ñaïo maø ñoaïn. Nhöng maø khoâng noùi ñeán laø coù yù thuù khaùc, nghóa laø ñaïo voâ laäu tuy cuõng laø vui thuù maø thuoäc veà hai phaàn. Thuoäc veà phaàn vui thuù laø bôûi vì ñaït ñöôïc Nieát-baøn, thuoäc veà phaàn khoå ñau laø bôûi vì voâ thöôøng. Nhö trong kinh noùi: “Voâ thöôøng cho neân khoå.” Laïi coù ngöôøi noùi: Ñaïo ñeá chaúng phaûi laø vui thuù, bôûi vì ñaït ñöôïc Nieát- baøn cho neân taïm thôøi noùi laø vui thuù. Nhö noùi: Töø vui thuù ñeán vui thuù vôùi Nieát-baøn. Vì vaäy ôû ñaây chæ noùi ñeán do kieán dieät maø ñoaïn. Hoûi: Vì coù taø kieán maø coù theå ñoái vôùi Nieát-baøn daáy khôûi haønh töôùng cuûa khoå phaûi khoâng? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Ñaùp: Taát caû vaán naïn trong naøy, roäng ra nhö giaûi thích veà chaúng phaûi Thöôøng ôû tröôùc. Hoûi: Neáu baát tònh maø chaáp laø tònh, thì ñoái vôùi naêm kieán do kieán naøo thaâu nhieáp, do kieán naøo maø ñoaïn? Ñaùp: Choïn laáy phaùp thua keùm laøm hôn haún, thuoäc veà Kieán thuû, do kieán khoå maø ñoaïn. Hoûi: Caùi gì goïi laø baát tònh? Ñaùp: caùc phaùp höõu laäu. Hoûi: Vì sao ngoaïi ñaïo chaáp phaùp aáy laø tònh? Ñaùp: bôûi vì ngu doát ñoái vôùi söï vieäc coù chuùt thanh tònh trong choác laùt, nhö chaêm soùc söûa sang maùi toùc-moùng tay-raêng mieäng-da thòt… laøm cho bieåu hieän hình haøi saéc dieän töôi saùng saïch seõ trong choác laùt, lieàn daáy leân nghó raèng: Thaân cuûa mình thanh tònh. Nhöng trong caùc uaån coù neân phaàn nhoû thanh tònh, nhö möùc ñoä maø choïn laáy thì cuõng khoâng phaûi laø ñieân ñaûo; ngoaïi ñaïo töø trong ñoù taêng theâm nhieàu maø choïn laáy, gioáng nhö thanh tònh tuyeät ñoái cho neân trôû thaønh ñieân ñaûo. Trong naøy, choïn laáy phaùp thua keùm laøm hôn haún, thuoäc veà Kieán thuû laø hieån baøy töï taùnh cuûa noù, bôûi vì choïn laáy caùc loaïi raùc röôõi dô baån laøm thanh tònh thaät söï.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 8 141

Do Kieán khoå maø ñoaïn, laø hieån baøy phaùp ñoái trò vôùi noù. Bôûi vì luùc thaáy roõ Khoå ñeá thì vónh vieãn ñoaïn tröø kieán chaáp, coøn laïi nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoûi: Hieän ñang thaáy chín loå thöôøng chaûy ra vaät baát tònh, laøm sao ngoaïi ñaïo chaáp thaân naøy laø thanh tònh? Ñaùp: Hoï daáy leân nghó raèng: Vaät ñaõ chaûy ra tuy laø baát tònh, nhöng chöa chaûy ra thì chaéc chaén laø thanh tònh. Nhö caây Kieân-thuùc-ca hoa maøu ñoû töôi gioáng nhö thòt, Daõ-can ngoài ôû döôùi ñaát nhìn hoa maø daáy leân nghó nhö vaäy: Mình vaøo hoâm nay chaéc chaén ñöôïc aên thòt. Trong choác laùt hoa aáy coù ñoùa ruïng xuoáng ñaát, Daõ-can lieàn chaïy ñeán ngöûi

môùi bieát khoâng phaûi laø thòt, laïi daáy leân nghó raèng: ñaõ ruïng xuoáng ñaát tuy khoâng phaûi laø thòt, nhöng nhöõng ñoùa hoa coøn laïi chöa ruïng xuoáng thì chaéc chaén phaûi laø thòt. Ngoaïi ñaïo cuõng nhö vaäy, voâ minh laøm cho meâ muoäi maø daáy leân caùi chaáp naøy. Caùc phaùp höõu laäu do hai nghóa maø noùi laø baát tònh: 1. Do phieàn naõo. 2. Do caûnh giôùi. Caùc phaùp nhieãm oâ ñeàu do hai nghóa, phaùp khoâng nhieãm oâ chæ do caûnh giôùi. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao phaùp thieän höõu laäu cuõng goïi laø thanh tònh? Ñaùp: Bôûi vì neân phaàn ít thanh tònh, nghóa laø phaùp aáy tuy coù dô baån- coù loãi laàm-coù hieåm ñoäc-coù hoãn loaïn, nhöng traùi vôùi phieàn naõo-khoâng laãn taïp phieàn naõo maø laøm huûy hoaïi phieàn naõo. Laïi coù ngöôøi noùi: Caùc phaùp voâ laäu laø thaéng nghóa thanh tònh, phaùp thieän höõu laäu daãn daét thuaän theo phaùp aáy cho neân cuõng goïi laø thanh tònh. Hoûi: Ngöôøi kheùo thuyeát phaùp, ñoái vôùi phaùp höõu laäu cuõng noùi laø coù thanh tònh, nhö ba nghieäp thanh tònh maø khoâng goïi laø aùc, taïi sao ngoaïi ñaïo goïi phaùp aáy laø thanh tònh thì goïi laø aùc kieán? Ñaùp: Ngöôøi kheùo thuyeát phaùp chæ noùi dieäu haïnh laø thanh tònh, ngoaïi ñaïo noùi chung caû dieäu haïnh vaø aùc haïnh laø thanh tònh. Laïi nöõa, ngöôøi kheùo thuyeát phaùp chæ noùi thieän caên laø thanh tònh, ngoaïi ñaïo noùi chung caû caên thieän vaø baát thieän laø thanh tònh. Laïi nöõa, ngöôøi kheùo thuyeát phaùp chæ noùi caùc phaùp ñoái trò vôùi Kieát-phöôïc-tuøy mieân-tuøy phieàn naõo- trieàn laø thanh tònh, ngoaïi ñaïo cuõng noùi Kieát-phöôïc … ñeàu laø thanh tònh. Laïi nöõa, ngöôøi kheùo thuyeát phaùp noùi phaùp höõu laäu coù neân phaàn ít thanh tònh, ngoaïi ñaïo noùi phaùp aáy laø hoaøn toaøn thanh tònh. Vì vaäy ngoaïi ñaïo ñaõ noùi ñeàu laø aùc, ngöôøi kheùo thuyeát phaùp thì khoâng goïi laø aùc kieán. Hoûi: Neáu thanh tònh maø chaáp laø baát tònh, thì ñoái vôùi naêm kieán do kieán naøo thaâu nhieáp, do kieán naøo maø ñoaïn?

Ñaùp: Thuoäc veà taø kieán. Ñieàu naøy coù hai loaïi, neáu cho raèng dieät laø baát tònh thì do kieán dieät maø ñoaïn, neáu cho raèng ñaïo laø baát tònh thì do kieán ñaïo maø ñoaïn. Hoûi: Caùi gì goïi laø thanh tònh? Ñaùp: Hai ñeá dieät ñaïo. Hoûi: Vì sao ngoaïi ñaïo chaáp dieät ñaïo ñeá laø baát tònh vaäy? Ñaùp: Hoï noùi phieàn naõo laø thaät söï baát tònh, Thaùnh ñaïo ñoaïn tröø phieàn naõo thì trôû thaønh baát tònh, do ñaïo maø ñaït ñöôïc dieät cuõng trôû thaønh baát tònh; nhö duøng dao vaø nöôùc maø caét röûa ñoà dô baån, thì trôû thaønh baát tònh, duøng dao vaø nöôùc naøy caét röûa ñoà vaät khaùc cuõng trôû thaønh baát tònh. Dieät ñaïo cuõng nhö vaäy, cho neân phaûi laø baát tònh. Trong naøy, thuoäc veà taø kieán laø hieån baøy töï taùnh cuûa noù, bôûi vì phæ baùng dieät-ñaïo laø baát tònh. Do kieán dieät vaø ñaïo maø ñoaïn, laø hieån baøy phaùp ñoái trò vôùi noù. Bôûi vì luùc thaáy roõ dieät vaø ñaïo thì vónh vieãn ñoaïn tröø kieán chaáp, coøn laïi nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoûi: Vì sao coù kieán chaáp maø coù theå ñoái vôùi hai ñeá Dieät-Ñaïo daáy khôûi haønh töôùng baát tònh hay khoâng? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Ñaùp: Taát caû vaán naïn trong naøy noùi roäng ra nhö tröôùc.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.